

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 3) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การนำเสนอแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องเกี่ยวกับความตรงเชิงโครงสร้าง เนื้อหา และหลักวิชา

2. การศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR.) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสม ค่ามัธยฐาน ≥ 3.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR.) ไม่เกิน 1.00 จะถือว่าเป็นรายการที่เหมาะสม

3. การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 130 คน และรองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการหรือผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 130 คน รวม 260 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย

(\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การทดสอบค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้ค่าสถิติ t – test ทำการทดสอบ ค่าเฉลี่ย ($\mu \geq 3.50$) จึงจะถือว่าแนวทางมีความเป็นไปได้

สรุปผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยดำเนินการสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. การนำเสนอแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความตรงเชิงโครงสร้างเนื้อหา และหลักวิชา ทั้ง 5 ด้าน 33 รายการได้แก่ 1) ด้านการแสวงหาความรู้ เช่น สถานศึกษาสืบหาข้อมูลความรู้ของบุคลากรภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยการสัมภาษณ์หรือสอบถามบุคลากร และสถานศึกษาให้บุคลากรค้นหาองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจาก คู่มือ เอกสาร งานวิจัย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังคมชุมชน 2) ด้านการสร้างความรู้ เช่น สถานศึกษาแต่งตั้งบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อเป็นทีมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา และสถานศึกษานำระบบเครือข่ายเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ เช่น สถานศึกษาพิจารณาถึงหน่วยงาน บุคลากรและวิธีการที่จะเก็บรักษาความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างรวดเร็วและตรงตามความต้องการสถานศึกษาจัดทำ เอกสารหลักสูตร คู่มือการปฏิบัติงาน แนวทางปฏิบัติงานที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการใช้ความรู้ เช่น สถานศึกษาให้บุคลากรนำความรู้ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้จากการเก็บมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์รวมทั้งเพิ่มทักษะและความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน สถานศึกษานำความรู้ไปใช้ในรูปแบบต่างๆ โดยการให้คำปรึกษาการจัดฝึกอบรมการจัดนิทรรศการ วรรณกรรม เอกสาร จดหมายข่าว วิทยุทัศน์ หรือภาพยนตร์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาได้ใช้ประโยชน์ 5) ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ เช่น สถานศึกษานำเอาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างขึ้น หรือบันทึกไว้ออกมาเผยแพร่ให้แก่บุคลากร ทั้งในและนอกสถานศึกษา สถานศึกษาจัดเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การระดมความคิด การศึกษาดูงาน การพิมพ์เผยแพร่ การสนทนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระหว่างบุคลากรทั้งใน และ นอกสถานศึกษา

2. การศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ ของสถานศึกษา มีความเหมาะสม ทั้ง 5 ด้าน 33 รายการ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้ความรู้ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบและ ด้านการสร้างความรู้

3. การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารวิชาการ พบว่าแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา มีความเป็นไปได้ ทั้ง 5 ด้าน 33 รายการ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการใช้ความรู้ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ และด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

อภิปรายผล

จากผลวิจัยสรุปได้ว่าการนำเสนอแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ 5 ด้าน คือ

1. ด้านการแสวงหาความรู้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของน้ำทิพย์ วิภาวิน (2546 : 84 –89) ; พัชริน ทับทิม (2549 : บทคัดย่อ) และเบนเนท (Bennett. 2003 : Abstract) พบว่า การจัดการความรู้จะต้องประกอบด้วย การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้และการนำความรู้ไปใช้ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดเก็บสารสนเทศ (Repositories) การเผยแพร่เนื้อหาข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีระบบและฐานข้อมูลที่ใช้กันร่วมกันได้ รวมทั้ง การสนับสนุนการทำงานร่วมกัน ระบบเครือข่ายช่วยสนับสนุนการสื่อสารและการสนทนา วัฒนธรรมองค์การที่ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนและใช้ข้อมูลร่วมกัน การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้ จะมีความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ การแสวงหาความรู้ ผู้ที่มีอิทธิพล คือ ผู้บริหารซึ่งต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการความรู้ โดยมีการใช้อำนาจในตำแหน่ง อำนาจความรู้ ความเชี่ยวชาญอำนาจบารมีอย่างเหมาะสมและสมดุล ซึ่งอำนาจที่ใช้ได้ดีที่สุด คือ อำนาจความรู้ รวมทั้ง จะต้องเป็นผู้ที่สามารถสร้างสรรค์ความคิด มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เพื่อให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ และการที่บุคคลได้สื่อ

ความกับบุคคลอื่นและสอดคล้องกับความรู้สึกรู้ใจของตนเอง จะทำให้การสื่อสาร นั้นมีประสิทธิภาพและสร้างความไว้วางใจให้กับบุคคลอื่นที่ติดต่อกับด้วย เทคโนโลยีทั้งชนิดที่เป็นซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ มีผลต่อองค์การ คือ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน เกิดการผสมผสานกันในพื้นที่ เกิดการปรับกระบวนการทัศนคติในบรรยากาศของการ และเกิดพลังผลักดันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการแสวงหาความรู้ในปัจจุบันนั้นต้องอาศัยเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวม แลกเปลี่ยนความรู้รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ภายในสถานศึกษาจึงจะทำให้การจัดการความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการ ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนและสร้างบรรยากาศให้บุคลากรในสถานศึกษามีการแสวงหาความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากรที่มีอยู่แล้วให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นนี้จะถูกนำไปสร้างความรู้ใหม่จนเกิดเป็นวงจรการเรียนรู้ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

2. ด้านการสร้างความรู้ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิลาวลัย มาคัม (2549 : บทคัดย่อ) พบว่า องค์การมีองค์ความรู้ ทั้งความรู้ที่ฝังลึกในคน (Tacit knowledge) และความรู้เปิดเผย (Explicit knowledge) โดยความรู้ที่ฝังลึกในคน จะเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ ความคิด ความชำนาญของแต่ละบุคคล ส่วนความรู้เปิดเผยจะอยู่ในรูปของเอกสาร ได้แก่ คู่มือการปฏิบัติงาน ตำรา ซอฟต์แวร์ เทป ซีดี อินเทอร์เน็ต และอินเทอร์เน็ต โดยประสิทธิภาพในการจัดการความรู้ในองค์การต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการความรู้ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การประชุม สัมมนา อบรม เป็นต้น รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น การพบปะ สนทนา เสวนา การทำกิจกรรมร่วมกัน โดยใช้เทคโนโลยีสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ อีเมล และบุคลากรในองค์การ จะมีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารจัดการความรู้โดยมีทั้งบทบาทในการเป็นผู้สร้าง สนับสนุนการประสานและผลักดันให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้และบทบาทในฐานะนักความรู้ องค์ประกอบด้านการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้ในองค์การทั้งเทคโนโลยีที่เป็นฮาร์ดแวร์และเทคโนโลยีที่เป็นซอฟต์แวร์ องค์ประกอบ ด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการจัดการความรู้ในองค์การ คือ วัฒนธรรมการไว้วางใจและวัฒนธรรมพลังร่วม

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการสร้างความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความรู้ทั้งที่ฝังลึกและเปิดเผยของบุคลากรในสถานศึกษาถือว่ามีความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้โดยผ่านกระบวนการพบปะ พูดคุย ประชุมสัมมนา หรือแม้แต่การสื่อสารโดยผ่านทางเทคโนโลยีที่ส่งผลให้เกิดการสร้างความรู้ในสถานศึกษาได้

3. ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไพรัช วรรณวงศ์ (2549 : บทคัดย่อ) และ เตือนใจ

รักษาพงศ์ (2551 : บทคัดย่อ) พบว่าแนวทางการจัดการความรู้ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า การดำเนินการจัดการความรู้สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ต้องมีการสำรวจความต้องการอย่างเป็นระบบเตรียมบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง เครื่องมืออุปกรณ์ให้เพียงพอและทำอย่างเป็นระบบ การจัดงบประมาณต้องสอดคล้องกับสภาพของพื้นที่รวมทั้งการจัดประสานงาน การสนับสนุนแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมกระบวนการดำเนินการจัดการความรู้สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ต้องเน้นรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ระบบกลุ่ม จัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ เพื่อเปิดวิสัยทัศน์ และมีวิทยากรที่ชำนาญการมาเสริมทักษะอาชีพ และการประเมินผล ต้องมีระบบที่ชัดเจน ผลผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มพัฒนาอาชีพ ต้องได้รับการปรับปรุงคุณภาพมีการขยายตลาด และเป็นที่ยอมรับ ส่วนสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพ จะต้องมีความรู้ความสามารถมีทักษะอาชีพเพิ่มเติมสามารถพัฒนาอาชีพของตนเอง และเพิ่มรายได้มากขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงาน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการแสวงหาความรู้และการสร้างความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาแล้ว ควรมีการจัดการความรู้ต่างๆที่ได้มาจัดเป็นระบบเพื่อสะดวกในการนำความรู้มาใช้และเข้าถึงความรู้ได้ง่ายโดยเฉพาะความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. ด้านการใช้ความรู้ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของสมจิตร คงเพชรศักดิ์ (2549 : บทคัดย่อ) ; แซลลิส และ โจนส์ (Sallis & Jones. 2002 : Abstract) พบว่า ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ใน 7 ด้าน คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรการดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล การสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษา และการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารการหลักสูตร พบว่า ทุกด้านตลอดจนภาพรวมทั้ง 7 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ ส่วนการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ความสามารถของครูผู้สอนในการนำหลักสูตรไปใช้ ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการใช้ความรู้ในสถานศึกษาถือว่ามีความสำคัญโดยเฉพาะการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งถือว่าหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนเพราะเมื่อสถานศึกษาได้มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้แล้ว ผู้บริหารสถานศึกษา

ควรผลักดันให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ทำให้ทราบข้อดีหรือข้อบกพร่องของหลักสูตรสถานศึกษาอันจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

5. ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวีเลน และฮันเกอร์ (Wheelen & Hunger, 2004 : 89) ; แชนส์ (Shantz, 2003 : Abstract) และ โอร์และเพียร์สัน (Orr & Persson, 2003 : 14-39) พบว่า องค์ประกอบหลักที่สำคัญในการจัดการความรู้ขององค์กร คือ วัฒนธรรมของการใฝ่รู้ ความเชื่อ ทศนคติ การทำงานเป็นทีม (Team working) พลังร่วม (Synergy) การไว้วางใจ (Trust) และกระบวนการจัดการความรู้ โดยมีกระบวนการด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge sharing) เป็นองค์ประกอบย่อยที่สำคัญที่สุดขององค์ประกอบ การจัดการความรู้ในองค์กรที่ทำการศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆที่สำคัญ ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ขององค์กรที่มีการกำหนดร่วมกัน โดยมีการใช้ความรู้เป็นฐานในการกำหนด 2) องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ 3) องค์ประกอบด้านการมีผู้นำที่สามารถและเข้าใจกระบวนการจัดการความรู้ 4) องค์ประกอบด้านความรู้ ความสามารถของบุคลากร ซึ่งจะต้องเปิดโอกาส และสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะและความสามารถเพื่อการพัฒนาตนเองและองค์กรอย่างสร้างสรรค์ 5) องค์ประกอบด้านการลงทุนและการใช้เทคโนโลยี ความรู้จะแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วด้วยการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอและเหมาะสมกับองค์กร โดยองค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีการผสมผสานกันอย่างสมดุล

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการแลกเปลี่ยนความรู้เช่น การสัมมนา เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) มาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการจัดการความรู้นั้น ก่อให้เกิด การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน เป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ซึ่งส่งผลให้ความรู้แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสถานศึกษาทำให้เกิดการผสมผสานกันอย่างสมดุล

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการนำเสนอแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ขอเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ควรนำแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษาไปเผยแพร่ โดยการจัดอบรม หรือจัดทำคู่มือแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกระตุ้นให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางของการจัดการความรู้ ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน นักเรียน และชุมชน และขอความร่วมมือให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางการจัดการความรู้ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ของนักเรียน และชุมชน

1.4 ครูและบุคลากรในสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางการจัดการความรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประสิทธิผลของแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษาไปปฏิบัติในหน่วยงาน

2.2 ควรศึกษาสภาพและปัญหาของแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.3 ควรเปรียบเทียบของแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การจัดการความรู้ของสถานศึกษา โดยจำแนกตามขนาดและประเภทสถานศึกษา

2.4 ควรทำการประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้ทราบผลที่จะเป็นข้อสารสนเทศในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

2.5 ควรทำการประเมินหลักสูตรเป็นระยะๆ ทั้งก่อนการจัดทำหลักสูตร ระหว่างการจัดทำหลักสูตรและหลังการจัดทำหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้เพื่อหาข้อบกพร่องอันจะนำไปพัฒนาหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น